

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі

Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті

«Экономика және құқық» институты

«Қаржы, есеп және аудит» білім беру бағдарламалары

«Бекітемін»

Академиялық сапа жөніндегі
комитетінің төрағасы

А.Ж.Исаева

« 23 / 09 » 2025 ж.

8D04142— „Есеп және аудит“ білім беру бағдарламасы бойынша

түлек моделі

Қызылорда, 2025

МАЗМҰНЫ

Кіріспе	3
1.«Бизнес және басқару» бағыты бойынша кадрларды даярлау.....	3
2.Білім беру бағдарламасы түлегінің моделін қалыптастырудағы құрама компоненттері	6
2.1.Білім беру бағдарламасының мақсаттары	6
2.2.Білім беру бағдарламасының міндеттері	6
2.3.Жалпы және кәсіби құзіреттіліктер	6
2.4.Білім беру бағдарламасының оқу нәтижелерін қалыптасатын құзіреттіліктермен салыстыру матрицасы	6
2.5. Маманның жеке қасиеттері.....	7
Қосымша	

Кіріспе

PhD докторантура бағдарламасы – философия докторы (PhD) дәрежесін беру арқылы ғылыми және педагогикалық кадрларды даярлауға бағытталған жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламасы болып табылады, оқу мерзімі кемінде үш жыл. Қазақстанда PhD бағдарламасының енгізілуі Болон үдерісінің негізгі қағидаттарын іске асыру аясында жоғары білім берудің үш деңгейлі моделіне (бакалавриат – магистратура – PhD докторантура) көшу нәтижесі болды.

PhD докторантурасының білім беру бағдарламалары «Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті» КеАҚ-ның білім беру тұжырымдамасы мен даму стратегиясының құрамдас бөлігі болып табылады. PhD бағдарламасының мақсаты – іргелі ғылыми даярлығы бар, ғылыми ақпаратты алу, өңдеу және сақтау әдістерін қоса алғанда, заманауи ақпараттық технологияларды меңгерген, таңдалған ғылыми мамандық бойынша ғылыми-зерттеу қызметін ұйымдастыра және жүргізе алатын әлемдік деңгейдегі ғылыми кадрларды даярлау.

PhD бағдарламасының миссиясы университеттің зерттеушілік бейінін қайта жандандыруға, зияткерлік шеберлікті дамытуға, сондай-ақ отандық дәстүрлер мен үздік әлемдік тәжірибе негізінде үздіксіз көпдеңгейлі экономикалық және бизнес-білім беруді іске асыру арқылы ұлттық экономиканың жоғары білікті кадрларға деген қажеттілігін қанағаттандыруға бағытталған.

1. «Бизнес және басқару» бағыты бойынша кадрларды даярлау

Білім беру бағдарламасы жоғары деңгейдегі басқару саласының ғылыми және практикалық қызметкерлерін, сондай-ақ бухгалтерлік есеп және аудит саласында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру (PhD докторлары) саласындағы ғылыми-педагогикалық кадрларды даярлауға арналған. Бағдарламаның кәсіби қызметі ғылыми зерттеулер жүргізуге, тиімді басқарушылық шешімдер қабылдауға және іске асыруға, бухгалтерлік есеп, талдау және аудит саласында жоғары білікті мамандар, ғалымдар және ғылыми-педагогикалық кадрларды даярлауға бағытталған.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағыттары бойынша кадрларды даярлау классификаторы – бұл жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағыттары бойынша кадрларды даярлаудың классификациясын және кодтауын белгілейтін құжат, әрі білім беру бағдарламаларын жүзеге асыруда қолданылады.

Құзыреттер – оқу процесінде алынған білім, дағдылар мен қабілеттерді кәсіби қызметте практикада пайдалану қабілеті.

Дескрипторлар (descriptors, дескрипторлар) – белгілі бір деңгейдегі (қадамдағы) жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламасын аяқтағаннан кейін білім алушылардың иеленген білімдері, дағдылары, қабілеттері мен құзыреттерінің көлемі мен деңгейін сипаттайтын сипаттама. Олар оқу нәтижелеріне, қалыптасқан құзыреттерге және академиялық кредиттерге негізделеді.

Модуль – білім беру бағдарламасының автономды, толық аяқталған құрылымдық элементі, оның ішінде білім алушылардың игеретін білімдері, дағдылары, қабілеттері, құзыреттері және бағалау критерийлері нақты анықталған.

Модульдік оқыту – оқу процесін білім беру бағдарламасының, оқу жоспарының және пәндерінің модульдік негізде ұйымдастыру әдісі.

Басшылардың, мамандардың және басқа қызметшілердің лауазымдары бойынша біліктілік анықтамалығы – ұйымның құқықтық-нормативтік формасына қарамастан, Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес әртүрлі экономикалық қызмет саласындағы ұйым қызметкерлеріне қойылатын біліктілік талаптарын белгілеудің негізі.

Бас бухгалтер – ұйымдағы бухгалтерлік есеп пен қаржылық-шаруашылық қызметті ұйымдастырады, ресурстардың қолданылуына және мүліктің сақталуына бақылау жүргізеді; есептік-экономикалық қызметтерді басқарады және олардың жұмысын қамтамасыз етеді; қаржылық-экономикалық қатынастарды қалыптастыру және реттеу бойынша қызметтердің жұмысын бағыттайды және үйлестіреді, әкімшілік мәселелерді құзыреті шегінде шешеді, өз міндеттерін ұйымның бірінші басшысы жалпы басшылығы мен басқа бөлімшелер басшыларымен өзара әрекеттесу арқылы атқарады; құжаттардың заңдылығы, уақтылығы және дұрыс рәсімделуін қамтамасыз етеді; өнімнің, жұмыстар мен қызметтердің өзіндік құнына экономикалық негізделген калькуляцияларды құрады; жалақы есептеулерін жүргізеді, салықтар мен басқа да міндетті төлемдерді мемлекеттік бюджетке аударуды, зейнетақы және басқа да сақтандыру жарналарын, банкке төлемдер мен капиталдық салымдарды қаржыландыру қаражатын есептеуді орындайды; және басқа да функцияларды атқарады.

Бухгалтер – мүлік, міндеттемелер және шаруашылық операциялары бойынша бухгалтерлік есеп жүргізеді; есепке қатысты бастапқы құжаттарды қабылдап, бақылауды жүзеге асырады және есептеу өңдеуіне дайындайды; негізгі құралдар, материалдық қорлар және ақшалай қаражат қозғалысына байланысты операцияларды есеп шоттарында көрсетеді; өнімнің (жұмыстар, қызметтер) өзіндік құны бойынша есеп беру калькуляцияларын жасайды, шығындар мен тиімсіз шығыстар көздерін анықтайды, оларды болдырмау бойынша ұсыныстар әзірлейді; салықтар мен басқа да төлемдерді, зейнетақы және басқа төлемдерді, капиталдық салымдарды қаржыландыру қаражатын, қызметкерлердің жалақысын есептейді және аударды; басшыларға, кредиторларға, инвесторларға, аудитормен және басқа бухгалтерлік есеп пайдаланушыларға сәйкес есептік бағыттар (бөлімдер) бойынша салыстырмалы және сенімді бухгалтерлік ақпаратты қамтамасыз етеді; шаруашылық-қаржылық қызметті экономикалық талдауға қатысады; қаржылық тергеулер жүргізеді; есептілік құру үшін бухгалтерлік есептің тиісті бөлімдері бойынша деректерді дайындайды; бухгалтерлік ақпарат базасын құру, жүргізу және сақтау жұмыстарын орындайды, анықтамалық және нормативтік ақпаратқа өзгерістер енгізеді; дайын жобаларды, алгоритмдерді, қолданбалы бағдарламалық пакеттерді пайдалану мүмкіндігін анықтайды; және басқа функцияларды атқарады.

Бухгалтер-аудитор (ревизор) – ұйымның активтері мен міндеттемелері бойынша бухгалтерлік есеп жүргізу бойынша жоспарлы және арнайы тапсырмаларға сәйкес құжаттық ревизияларды жүзеге асырады; ревизия нәтижелерін рәсімдейді; анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктерді жою жөнінде ревизия объектісінің басшыларына оперативтік нұсқаулар береді; актив қозғалысының дұрыс есепке алынуын және бухгалтерлік шоттарда көрінуін бақылайды; бастапқы құжаттар негізінде есептілікті құру тәртібін, инвентаризациялардың ұйымдастырылуын бақылайды; салықтар мен басқа төлемдерді, жалақыны аудару мерзімдерін бақылайды; Халықаралық қаржылық есеп стандарттарына (МСФО) сәйкестікті және депозитариймен жұмыс дағдыларын бақылайды; ресурстарды тиімді пайдалану, ұйым мүлкін сақтау және бухгалтерлік есепті дұрыс ұйымдастыру бойынша шараларды әзірлеу және жүзеге асыруға қатысады; және басқа функцияларды атқарады.

Салықтар мен алымдар бойынша кеңес беру – әртүрлі экономикалық қызмет саласындағы ұйымдар мен жеке тұлғаларға, ұйымның құқықтық формасына қарамастан, салық заңнамасын қолдану бойынша консультациялық қызмет көрсетеді;

- салықтар мен алымдардың түрлері бойынша салықтық базаны қалыптастыру, шығындарды салық салу мақсатында өзіндік құнға қосу, салық заңнамасы бойынша әртүрлі салық төлеушілер мен алым төлеушілерге берілетін жеңілдіктерді пайдалану, салықтар мен алымдарды есептеу және төлеу тәртібін сақтау және төлем көздерін қолдану мәселелері бойынша қажетті ұсыныстар береді;

- бухгалтерлік есеп жүргізу және бухгалтерлік есептілік құру, салық төлеушілердің құқықтары мен міндеттері, сондай-ақ салық органдары мен олардың лауазымды тұлғаларының әрекеттеріне шағымдану тәртібі бойынша кеңес береді;
- ұйымдар мен жеке тұлғалардың қызмет ерекшеліктерін ескере отырып, салық салуды оңтайландыру нұсқаларын әзірлейді, салық заңнамасы туралы хабардар етеді және заңдық-нормативтік актілерді қолдану жөнінде түсініктемелер береді;
- салық салуға қатысты заңдар мен басқа нормативтік-құқықтық актілерге енгізілген өзгерістер мен толықтыруларды қадағалайды, салықтар мен алымдарды дұрыс есептеу және толық төлеуін қамтамасыз етуге жәрдемдеседі.

Аудитор – ұйым қызметін тексереді;

- бизнестің әртүрлі аспектілеріне байланысты бухгалтерлік қызмет көрсетеді;
- ұйымның қаржылық қызметін меншік нысанына қарамастан талдайды;
- бухгалтерлік құжаттар мен есептілікті ревизиялайды, олардың дұрыстығын бағалайды, сондай-ақ қаржылық операциялардың заңдылығын, олардың заңнамалық және басқа нормативтік-құқықтық актілерге сәйкестігін, салық салу тәртібінің сақталуын ішкі және сыртқы бақылау арқылы тексереді;
- ұйымның зиян шегуіне, айыппұл немесе басқа санкцияларға ұшырауына, пайданы азайтуға немесе беделіне теріс әсер етуіне жол бермеу мақсатында қажетті ұсыныстар береді;
- заңды және жеке тұлғаларды шаруашылық және қаржылық қызмет, бухгалтерлік есеп, салық салу, заңсыз талаптар бойынша шағымдану тәртібі және өз құзыретіне кіретін басқа мәселелер бойынша кеңес береді;
- сот органдарында төлем қабілетсіздігі (банкроттық) бойынша талаптарды қарауға қатысады;
- нормативтік-құқықтық құжаттарға енгізілген өзгерістер мен толықтыруларды қадағалайды.

Экономикалық мәселелер жөніндегі директордың орынбасары (Директор, Вице-президент) / Бас экономист

Лауазымдық міндеттері:

- ұйымның экономикалық қызметін ұйымдастырады және жетілдіреді, еңбек өнімділігін, өндірістің тиімділігі мен рентабельділігін арттыруға, шығарылатын өнімнің (жұмыстар мен қызметтердің) сапасын жақсартуға, оның өзіндік құнын төмендетуге, еңбек өнімділігін арттыруға, материалдық, еңбек және қаржылық ресурстарды ең аз шығынмен максималды нәтижеге жетуге бағыттайды;
- ұйымның барлық бөлімшелерінің қызметін әдістемелік басқарады және үйлестіреді, бәсекелестік жағдайында перспективалық жоспарлар құруға, қажетті негіздемелер мен есептеулермен жоспарларды әзірлеуге, сондай-ақ шаруашылық механизмін, экономикалық жұмысты жетілдіруге, өндіріс резервтерін анықтау және пайдалану бойынша ұйымдастырушылық-техникалық іс-шараларды жүзеге асыруға бағытталған;
- экономикалық жоспарлардың негізділігін арттыруға, материалдық және еңбек шығындарының прогрессивті техникo-экономикалық нормаларына сүйене отырып жоспарлық көрсеткіштерді белгілеуге, ғылым мен техника жетістіктерін, өндіріс пен еңбек ұйымдастыруды ескере отырып қолдау көрсетеді;
- ұйымның экономикалық көрсеткіштерін жоспарлауды жетілдіру, олардың негізділігін арттыру, тауарлық-материалдық құндылықтардың, айналым қаражаттарының және өндірістік қуаттарды пайдалану нормаларын жақсарту бойынша жұмыстар жүргізеді

2. Білім беру бағдарламасы түлегінің моделін қалыптастырудағы құрама компоненттері

Білім беру бағдарламасы түлегінің моделін қалыптастырудың негізгі компоненттеріне білім беру бағдарламасының мақсаты мен тұжырымдамасы, кәсіби қызметтің салалары, объектілері мен бағыттары, дескрипторларды қамтитын маманның құзыреттілік моделі (1-қосымша), білім беру бағдарламасына сәйкес құзыреттердің түрлері, сондай-ақ білім беру бағдарламасының нәтижелері туралы ақпарат кіреді.

2.1.Білім беру бағдарламасының мақсаттары:

Бухгалтерлік есеп пен аудит теориясы мен әдіснамасы саласында терең ғылыми-педагогикалық және кәсіби даярлығы бар, зерттеушілік дағдыларды меңгерген, меншік нысанына қарамастан әртүрлі ұйымдардың бухгалтерлік, талдамалық және аудиторлық қызметтеріне басшылық жасай алатын философия докторларын (PhD) аярлау.

2.2.Білім беру бағдарламасының міндеттері:

- Еңбек нарығына бағытталған, бастамашыл, командада жұмыс істей алатын, жоғары тұлғалық-кәсіби құзыреттерге ие бухгалтерлік есеп, талдау және аудит саласындағы жаңа бәсекеге қабілетті кадрлар буынын даярлау;
- Білім беру және ғылыми қызметті интеграциялау;
- Білім сапасын арттыру мақсатында жақын және алыс шетелдердің жетекші жоғары оқу орындарымен әріптестік орнату;
- Білім беру қызметтерін тұтынушылармен, жұмыс берушілермен байланыстарды кеңейту, кәсіби мамандарды даярлау сапасына қойылатын талаптарды айқындау, курстар, семинарлар, мастер-кластар, ғылыми тағылымдамалар мен кәсіби практикаларды өткізу.

2.3.Жалпы және кәсіби құзіреттіліктер

ЖҚ1- докторанттың өзіндік идеяларынқұрылымдық түрде баяндау дағдыларын қалыптастыру, академиялық дискурстың ерекшелігін ескере отырып,әртүрлі ғылыми және ғылыми ақпараттық мәтіндерді жасай білу.

ЖҚ2-экономикалық зерттеулер әдіснамасы бойынша ғылыми зерттеулерді орындау дағдыларын қалыптастыру

БҚ1-жобаны басқаруға, технологиялық және өнімдеринновациялар немесе ұйымдық өзгерістер бағдарламасына қатысуға қабілетті

БҚ2-Бухгалтерлік есеп және аудит саласындағы медиа зерттеулер мен библиометриялық талдау

БҚ3- Салық салу стратегияларын әзірлей алады және оларды жаһандық, ұлттық және трансшекаралық контексте тиімді қолдана алады.

БҚ4- Қазіргі заманғы оқу мотивациясы мен оқытудың жеке стилін ескере отырып, оқыту стратегияларын бейімдеу дағдыларын меңгереді.

БҚ5- Алынған нәтижелерді өңдеу дағдыларын меңгерген, оларды аяқталған ғылыми-зерттеу жұмыстары (ғылыми-зерттеу жұмысы бойынша есеп, баяндамалар тезистері, ғылыми зерттеу жұмыстары (ғылыми-зерттеу жұмысы бойынша есеп, баяндамалар тезистері, ғылыми мақалалар, докторлық диссертациялар) түрінде талдау және ұсыну

БҚ6- Тұлғалық, зияткерлік және мәдени өсу әлеуетін жинақтау және өзектендіру қабілеті

БҚ7- Зерттеу жүргізе білу, технологиялық, ғылыми-әдістемелік, ғылыми-зерттеу және өндірістік мәселелерді шешу

БҚ8- Қазіргі заманғы әдістерді пайдалана отырып, тиісті кәсіби салада өз бетінше зерттеу қызметін жүзеге асыруға қабілетті

2.4. Білім беру бағдарламасының оқу нәтижелерін қалыптасатын құзіреттіліктермен салыстыру матрицасы

Құзыреттілік	ON1	ON 2	ON 3	ON 4	ON 5	ON 6	ON 7	ON 8
ЖҚ1/OK1/GC1	+					+		

ЖҚ2/ОК2/GC2		+				+	+	
БҚ1/ ПК1/ PC1		+	+					
БҚ2/ ПК2 /PC2		+		+				
БҚ3/ ПК3/PC3					+			
БҚ4/ ПК4 /PC4					+			
БҚ5/ПК5 /PC5						+		
БҚ6/ПК6/PC6							+	
БҚ7/ ПК7/ PC7							+	
БҚ8/ ПК8/ PC8								+

2.5.Маманның жеке қасиеттері

Қызметтің барлық салаларында цифрландырудың кеңеюіне, заңнамадағы тұрақты өзгерістер мен толықтыруларға, стандарттар мен талаптарға сәйкес келу қажеттілігіне байланысты қазіргі заманғы бухгалтердің алдында жаңа міндеттер туындайды. Осы міндеттерді шешуде оған тұлғалық қасиеттері көмектеседі.

Бухгалтерлік есеп және аудит саласында бәсекеге қабілетті маман болу үшін қажетті дағдылар (тұлғалық қасиеттер):

- ғылым эволюциясындағы дамудың негізгі кезеңдері мен парадигмалардың ауысуы туралы; экономикалық ғылымдардың пәндік, дүниетанымдық және әдіснамалық ерекшелігі туралы; бухгалтерлік есептің ғылыми мектептері мен жүйелері туралы; әлемдік және отандық бухгалтерлік ғылымның ғылыми тұжырымдамалары туралы; ғылыми қауымдастықтағы өзара әрекеттесу нормалары туралы түсінік қалыптастыру қабілеті;
- ғылыми және ғылыми-педагогикалық қызметке жауапкершілікпен әрі шығармашылық тұрғыдан қарау; патенттік ізденіс жүргізуге және заманауи ақпараттық әрі инновациялық технологияларды пайдалана отырып ғылыми ақпаратты тарату тәжірибесіне; ғылыми жаңалықтар мен әзірлемелерге зияткерлік меншік құқықтарын қорғауға; шет тілінде еркін қарым-қатынас жасауға қабілеттілік;
- ғылыми зерттеу процесін жоспарлау және жүзеге асыру; зерттеудің заманауи әдіснамасын таңдау және тиімді қолдану; ғылыми танымның шекарасын кеңейте отырып, өзіндік жаңа ғылыми идеяларды генерациялау қабілеті;
- аналитикалық және эксперименттік ғылыми қызмет дағдыларына; зерттеу нәтижелерін жоспарлау және болжау; ғылыми жазба және ғылыми коммуникация; ғылыми іс-шараларға қатысу дағдыларына ие болу.

Қорытынды

8D04142— „Есеп және аудит“ білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесі беріледі